

Tema 4. O Renacemento en España.

Especifíquense as características do Renacemento en España e explíquese a su evolución, sinalando os autores e obras máis representativos.

O Renacemento en España foi un período de gran florecemento artístico e cultural que se **desenvolveu** principalmente durante o **século XVI**. Este movemento chegou con certo atraso respecto a Italia e tivo características propias que o diferenciaron doutros países europeos. debido á súa confluencia de culturas e contexto histórico.

Características do Renacemento español

A arte renacentista en España presenta características singulares que a individualizan:

1. **Fusión de estilos e técnicas:** Combinouse a influencia italiana coas tradicións góticas e mudéxares españolas, creando unha mestura única de formas e motivos artísticos[1].
2. **Predominio da temática relixiosa:** A diferenza doutros países, en España mantívose unha forte presenza de temas relixiosos na arte (en especial na escultura e pintura), debido ao peso da Igrexa e da influencia relixiosa.
3. **Realismo e expresividade:** Os artistas buscaban representar a realidade con gran detalle, pero engadindo un toque de dramatismo.
4. **Uso de materiais locais:** Na escultura, preferencia polo mármore para sepulcros e **madeira policromada para esculturas**.
5. **Influencia italiana:** Aínda que con características propias, o Renacemento español foi fortemente influenciado polo italiano, especialmente na arquitectura e na escultura.
6. **Busca dunha identidade propia:** O sentimento de identidade propia reflectiuse nas artes, nun momento en que a monarquía dos Austria se consolidaba como un imperio global.

Evolución do Renacemento en España

A evolución do Renacemento español pódese dividir en tres etapas principais:

1. Plateresco (primeiro terzo do s. XVI)

1.1. Arquitectura

Esta etapa caracterizouse por:

- Combinación de elementos góticos e renacentistas.

- Abundante decoración nas fachadas, que desborda o marco arquitectónico.
- Uso de medallóns e outros motivos ornamentais.

Autores e obras destacadas:

- Lorenzo Vázquez: Colexio de Santa Cruz en Valladolid
- Enrique Egas: Hospital Real de Santiago de Compostela
- Diego de Riaño: Fachada do Concello de Sevilla.

1.2. Escultura

No primeiro terzo do século XVI produciuse a introdución do estilo renacentista por artistas italianos e españois formados en Italia.

A escultura destaca por:

- Predominio case absoluto da temática relixiosa.
- Forte influencia da tradición gótica, que se funde co novo estilo renacentista.
- Maior énfase na expresividade emocional e o dramatismo que na beleza formal.

1.3. Pintura

- Introdución gradual das formas renacentistas
- Persistencia de elementos góticos e flamencos
- Pintores destacados: Pedro Berruguete, Yáñez de la Almedina, Fernando Llanos.

2. Purismo ou etapa clasicista (segundo terzo do século XVI)

2.1. Arquitectura

Nesta etapa observamos:

- Maior influencia do Renacemento italiano.
- Maior austeridade decorativa.
- Incorporación de elementos clásicos (frontóns, arcos de medio punto, bóvedas de canón con casetóns).

Autores e obras destacadas:

- Diego de Siloé: Catedral de Granada.
- Pedro Machuca: Palacio de Carlos V na Alhambra.

2.2. Escultura

- Consolidación do estilo con figuras como Alonso Berruguete, quen destacou pola súa expresividade e carácter manierista de influencia italiana (Retablo da igrexa de San Benito de Valladolid) e Juan de Juni.

2.3. Pintura

- Consolidación do estilo renacentista, cunha maior influencia dos mestres italianos como Rafael e Leonardo.
- Pintores destacados: Juan de Juanes, Luis de Morales "El Divino".

3. Estilo herreriano (último terzo do século XVI)

3.1. Arquitectura

As características principais son:

- Ausencia case total de decoración (agás pináculos con bólas).
- Predominio dos elementos construtivos (liñas rectas e os volumes cúbicos).
- Uso da "orde xigante" (columnas que abranguen varios andares).
- Incorporación de elementos manieristas italianos.

Autor e obra principal:

- Juan de Herrera: Mosteiro de El Escorial.

3.2. Escultura

Tendencia cara ao manierismo e clasicismo, con obras centradas no Escorial.

3.3. Pintura

- Tendencia cara ao manierismo.
- Desenvolvemento da pintura cortesá.
- Figura principal: El Greco.

En resumo, o Renacemento español foi unha época de gran creatividade que deixou un legado duradeiro nas artes e na cultura. A pesar de chegar con certo atraso respecto a Italia, desenvolveu características propias que o fixeron único, combinando influencias italianas coa tradición española e mantendo unha forte presenza da temática relixiosa. A evolución desde o plateresco até o estilo herreriano mostra unha progresiva simplificación das formas e unha maior austeridade decorativa, culminando en obras monumentais como o Mosteiro do Escorial.